Koreansk avenbok

Carpinus turczaninowii

I korthet

- *Carpinus turczaninowii (syn. C. coreana)* – björkväxter (Betulaceae).
- Hemma i norra och centrala Kina, Korea och Japan.
- Litet lövfällande träd med mycket små, sågade blad som ofta är rödaktiga när de slår ut.
- Gula, orange och röda höstfärger; växer förhållandevis långsamt och förgrenar sig tätt.
- Ute året runt i ljus halvskugga; på vintern skyddas skålen mot hård frost.
- Vill ha det jämnt fuktigt men tål inte stående vatten.
- Fröna behöver en varm och sedan en kall period; groningen kan sträcka sig över flera år.

Det här kan du se fram emot

Med fröna av koreansk avenbok har du grunden till en härdig lövträdsbonsai som du själv formar från den första groddplantan. Fröna behöver en varm och sedan en kall period, och groningen kan sträcka sig över flera år – låt såbrättet stå. Trädet tål beskärning väl och förgrenar sig tätt, och de mycket små bladen passar till en bonsai i liten skala.

Många förknippar bonsai med ett färdigt litet träd från butiken. Med frön börjar du ett steg tidigare – och det ger dig något som ett köpt träd aldrig kan: Du bestämmer själv formen från den allra första groddplantan, och du kan odla arter som sällan eller aldrig säljs som färdiga bonsai. Det kräver tålamod, för det tar några år innan fröplantan har blivit ett riktigt bonsaiträd. I gengäld är trädet ditt eget från början till slut. Här nedan hittar du det du behöver veta för att komma bra igång med just den här arten.

Introduktion

Koreansk avenbok (*Carpinus turczaninowii*, syn. C. coreana) är ett litet, lövfällande träd eller en stor buske i familjen björkväxter. Den är hemma i norra och centrala Kina, i Korea och i Japan, där den växer i skogar och snår, ofta på torr, stenig mark. Trädet blir 5–10 m högt, gärna flerstammigt, med en rund, tät krona och lätt överhängande grenar. Bladen är mycket små och fint sågade; de slår ofta ut rödaktiga till bronsfärgade, blir mörkgröna på sommaren och färgas gula, orange och röda på hösten. Frukterna är små nötter som sitter bakom bladlika stödblad och hänger i klasar som påminner om humlekottar. Med de små bladen, den täta förgreningen och den goda toleransen för beskärning räknas koreansk avenbok som en av de avenbokar som passar allra bäst för bonsai. Den är härdig och växer förhållandevis långsamt.

Förökning

Avenboksfrön har djup vila och behöver först en varm och sedan en kall period – frost behövs inte. Lägg fröna i ljummet vatten i 24 timmar och lägg dem sedan i en sluten påse med lätt fuktig sand. Låt påsen ligga cirka 2 månader i rumstemperatur och därefter cirka 3 månader i kylskåpet vid 2–5 °C (inte i frysen). Titta till påsen varannan vecka och så frön som redan gror. Så fröna cirka 0,5–1 cm djupt i fuktig såjord eller kokossåmull vid cirka 15–20 °C. Du kan också så fröna på sommaren eller tidigt på hösten i en kruka som står ute i lä – då gror de flesta följande vår. Groningen är oregelbunden och kan sträcka sig över flera år; låt därför såbrättet stå i

Säkerhet: Frön, näringsämnen och odlingsmedier är inte avsedda att ätas – varken av människor eller djur. Vissa arter är giftiga, så förvara dem oåtkomligt för barn och djur.

minst två år och håll det jämnt fuktigt. Inte alla frön gror. Skola om groddplantorna till egna krukor med pikeringsjord när de har fått sina första riktiga blad.

Placering och ljus

Koreansk avenbok trivs i ljus halvskugga. I full sol mitt på sommaren kan de små bladen brännas och bli bruna i kanten, så en ung planta i skål ska skyddas mot den starkaste middagssolen. Groddplantor som har såtts inomhus vänjs gradvis vid att stå ute och flyttas ut först när det inte längre finns risk för nattfrost.

Vattning och näringsämnen

Håll odlingsmediet jämnt fuktigt och vattna rikligt varma sommardagar, men undvik stående vatten. Bladen mår bra av att duschas med rent regnvatten i rumstemperatur (eller annat kalkfattigt vatten) så att de inte får kalkfläckar. Från april till september ges flytande bonsainäring var fjärde vecka.

Odlingsmedium

Odlingsmediet ska vara väldränerat. Färdig bonsaijord är en bra grund, och till unga plantor passar pikeringsjord med kvartssand. Unga plantor planteras om vartannat år på våren, innan knopparna slår ut; äldre träd bara vart tredje till vart femte år, och rötterna kortas då bara lite.

Beskärning

Bladen sitter strödda. Under växtsäsongen kortas de nya skotten löpande tillbaka till 1–2 blad så att förgreningen blir tät. Större grenar skärs sent på vintern, innan knopparna slår ut – senast i april. Koreansk avenbok tål beskärning väl. Unga grenar kan formas med tråd under växtsäsongen; barken är slät och tunn, så tråden ska tas bort i tid innan den lämnar märken.

Övervintring

Koreansk avenbok är härdig och behöver en kall vinter. Låt trädet stå ute, även när bladen faller på hösten – lätt frost skadar inte. I en skål är rötterna dock mycket mer utsatta än i marken, och när odlingsmediet fryser hårt kan skålen spricka. Skydda därför skålen i god tid när det väntas flera dygn med frost eller nattfrost under cirka -5 °C: Gräv ner skålen i trädgården så att bara stam och krona är ovan jord och täck jorden med löv – eller ställ skålen i torr sand i en frigolitlåda. Du kan också ställa trädet i ett kallt, helst frostfritt förråd eller garage; efter lövfällningen går det bra att det är mörkt. Groddplantor ska under sin första vinter alltid stå frostfritt, till exempel i ett ouppvärmt rum vid 0–5 °C. Vattna sparsamt så att odlingsmediet inte torkar ut helt och ge ingen näring. Skydda de nya skotten mot sen nattfrost på våren.

Viktiga odlingstips

Det mesta som går fel vid sådd beror på för mycket vatten eller för lite ljus. Jag rekommenderar ett lätt, näringsfattigt såmedium som såjord eller kokossåmull, så att de fina rötterna inte ruttnar. När groddplantorna ska skolas om ger pikeringsjord med kvartssand god dränering och ett stabilt rotsystem. Senare, när trädet ska formas som bonsai, är min färdigblandade bonsaijord en bra grund. Ha tålamod: Frön från samma påse gror inte alltid samtidigt, så låt såbrättet stå kvar även om de första groddplantorna redan har kommit upp.